تهدید خشک‌سالی، فرصت بهره‌وری

سطح زیرکشت محصولات زراعی خراسان‌رضوی در دهه گذشته ۴۰ درصد کاهش یافته است

گزارش تحلیلی

ملیحه فلاح
روزنامه‌نگار

سطح زیرکشت محصولات زراعی شامل آبی و دیم خراسان‌رضوی در یک دهه گذشته معادل ۳۲۴ هزار هکتار یعنی ۴۰ درصد کاسته شده است. این ارقام براساس مقایسه داده‌های سالنامه جهاد کشاورزی در سال ۱۳۹۲ و ۱۴۰۱ به‌دست آمده است. البته براساس همین داده‌ها میزان تولید محصولات زراعی در این دهه حدود ۱٫۷ درصد افزایش یافته است. اگر بتوان از این اعداد به این نتیجه رسید که در دهه گذشته بهره‌وری از زمین‌های کشاورزی در تولید محصولات زراعی استان افزایش یافته است، می‌توان گفت تا حدودی طرح‌های تحول در حوزه کشاورزی باتوجه به مشکلاتی ازجمله کمبود آب، مشکلات حاصلخیزی خاک، اقلیم و... در حوزه زراعت موفق بوده است.

حفظ زمین‌های مرغوب

البته این یک روی سکه است. در یک دهه گذشته نیاز کشور به تولید داخلی به‌ویژه در حوزه محصولات استراتژیک افزایش یافته است. تحریم‌ها، خشک‌سالی و کمبود بسیاری از منابع موردنیاز به‌اضافه افزایش جمعیت ازجمله دلایلی است که باید به‌سرعت کارایی ضعیف خود در تولید محصولات کشاورزی را بهبود ببخشیم تا در کنار تأمین امنیت زنجیره غذایی و افزایش تولید محصول، شاهد خروج ارز از کشور نباشیم. درمجموع شاهد افزایش اندک در میزان تولید با وجود کاهش زیاد اراضی زیرکشت بودیم، اما نگاهی دقیق‌تر به این گزارش‌ها نشان می‌دهد که کاهش زمین‌های زیرکشت برای برخی محصولات کشاورزی استراتژیک موجب کاهش میزان تولید نیز شده است.

یکی از این محصولات شاخص، گندم است. در یک دهه گذشته ۴۴ درصد از سطح زیرکشت گندم کاسته و به‌دنبال آن در میزان تولید نیز شاهد کاهش ۱۱ درصدی بوده‌ایم. در مقابل، با وجود کاهش ۶ درصدی سطح زیرکشت محصول جو حدود ۳۵ درصد به میزان تولید این محصول اضافه شده است. همچنین این آمار نشان می‌دهد که در حوزه محصولات باغی شاهد افزایش ۲۴ درصدی سطح زیرکشت بوده‌ایم، اما در مقابل، فقط ۱۱٫۵ درصد به میزان تولید این محصولات اضافه شده است. این یعنی به میزان تولید به‌اندازه میزان افزایش سطح زیرکشت افزوده نشده و به‌عبارتی بهره‌وری کاهش داشته‌است.

چندی پیش مدیر باغبانی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی گفته بود متأسفانه فقط سطح زیرکشت اضافه کرده‌ایم و در عملکرد اقدامی انجام نشده است. بنابراین باتوجه به اهمیت امنیت غذایی و مشکلات حوزه کشاورزی، حفظ زمین‌های مطلوب ازجمله مهم‌ترین اقداماتی است که در این حوزه باید به آن توجه کرد. همچنین، باید این نکته را نیز اضافه کنیم که به‌گفته مسئولان، منابع آب دردسترسی که برای برنامه توسعه هفتم در نظر گرفته شده، ۲ میلیارد و ۹۰۰ مترمکعب است که اگر ۶۰۰ مترمکعب آن برای سایر مصارف باشد، ۲ میلیارد و ۳۰۰ مترمکعب آن برای بخش کشاورزی باقی می‌ماند، درصورتی‌که در برنامه ششم منابع آب دردسترس ۴ میلیارد و ۷۰۰ مترمکعب بوده است. بنابراین، باید در کنار حفظ زمین‌های مطلوب کشاورزی، راندمان تولید نیز افزایش پیدا کند.

۹۰ درصد زمین‌های کشاورزی سنددار شدند

معاون امور اراضی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی با اشاره به اینکه طبق آخرین آمار، کل اراضی کشاورزی خراسان رضوی یک میلیون و ۱۸۳ هزار هکتار است، می‌گوید: یکی از دستاوردهای ما در استان خراسان رضوی سنددارکردن ۹۰ درصد اراضی کشاورزی در حوزه مالکیت و تثبیت مالکیت است که در این زمینه رتبه اول کشور را داریم. یکی از دستاوردهای این اقدام این است که آمار دقیق اراضی کشاورزی از بلاتکلیفی نجات پیدا می‌کند. همچنین علاوه بر هویت‌دارشدن اراضی کشاورزی حتی ممکن است به مساحت آن‌ها اضافه شود.

سعادت علی‌نیا درباره علت کاهش سطح زیرکشت کشاورزی در استان اظهار می‌کند: هرچند سطح زیرکشت کاهش یافته، تولید محصولات کشاورزی افزایش داشته است. این یعنی بهره‌وری زیاد شده است. با وجود این، عامل اصلی کاهش سطح زیرکشت، خشک‌سالی است. امسال بارندگی خوب بود، اما در یک دهه گذشته خراسان رضوی با خشک‌سالی روبه‌رو بوده است. همچنین کاهش دبی چاه‌ها و قنوات استان نیز سطح زیرکشت را کاهش می‌دهد. مثلا یک زمین ۲۰۰ هکتاری اگر ۱۵۰ هکتارش زیرکشت می‌رفت، حالا به‌دلیل کاهش دبی چاه، در ۸۰ هکتار آن کشت می‌شود.

او با تأکید بر اینکه با وجود کاهش سطح زیرکشت، اراضی کشاورزی حفظ شده است، می‌افزاید: بیشتر این زمین‌ها به‌صورت دیم استفاده می‌شوند و تغییر کاربری نداشته‌اند. البته نمی‌گوییم هیچ تغییر کاربری وجود نداشته، اما این تغییرات بیشتر در حاشیه شهرهایی مثل گلبهار، مشهد، طرقبه، شاندیز، چناران و... بوده است.

معاون امور اراضی سازمان جهاد کشاورزی استان می‌گوید: در راستای حفظ اراضی کشاورزی، در سال گذشته ۴ هزار و ۴۵۰ تغییر کاربری غیرمجاز شناسایی و منجر به توقف عملیات شده است. همچنین بیش از ۵ هزار و ۷۴۰ اجرای احکام و دستورات قضایی در راستای اجرای تبصره ۲ ماده ۱۰ قانون حفظ کاربری اراضی انجام شده که کمک زیادی به حفظ اراضی کشاورزی استان کرده است. همچنین در سال گذشته واگذاری اراضی ملی به طرح‌های کشاورزی استان ۳۰ هکتار بوده است.

تغییرات سطح زیرکشت و میزان تولید محصولات زراعی و باغی خراسان رضوی در یک دهه

قیمت طلا و سکه در بازار مشهد

قیمت‌ها به تومان است

سکه جدید	۴۰٬۴۰۰٬۰۰۰	-٪۰/۴۹	نیم‌سکه	۲۳٬۰۰۰٬۰۰۰	-٪۰/۸۶	طلای ۱۸ عیار	۳٬۳۷۱٬۰۰۰	-٪۰/۲۴
سکه قدیم	۳۷٬۲۰۰٬۰۰۰	-٪۰/۸	ربع‌سکه	۱۴٬۹۰۰٬۰۰۰	-٪۰/۶۷	سکه گرمی	۶٬۹۰۰٬۰۰۰	-٪۰/۲

روی خط اقتصاد

افزایش ۳۷ درصدی صادرات خراسان‌رضوی

ایسنا| ناظر گمرکات خراسان‌رضوی و مدیرکل گمرک مشهد گفت: صادرات کالا از گمرکات استان خراسان‌رضوی در دو ماه ابتدای سال ۱۴۰۳ با رشد بیش از ۳۷ درصد در وزن، به ۵۴۵ هزار تن رسید. جواد جعفری افزود: در این مدت ۴۳ هزار تن کالا به ارزش ۷۶ میلیون دلار از طریق گمرکات خراسان‌رضوی وارد استان شده است که این آمار نشان می‌دهد واردات کالا نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر وزنی ۳۸ درصد افزایش و از لحاظ ارزش ۱۴ درصد کاهش داشته است. میزان حجم کل ترانزیت خارجی مبدأ و مقصد در دو ماه امسال ۶۵۶ هزار تن بوده است که نسبت به سال گذشته رشد ۴۲ درصدی را نشان می‌دهد.

پیشنهاد افزایش وام مسکن ملی

فارس| محمدرضا مهدیار اسماعیلی، رئیس هیئت عامل صندوق ملی مسکن، با بیان اینکه پیشنهاد افزایش وام طرح نهضت ملی مسکن به ۷۰۰ میلیون تومان را به شورای پول و اعتبار ارائه کرده‌ایم، گفت: واحدهای آغازشده طرح نهضت ملی مسکن از ۲.۶ میلیون واحد عبور کرده‌اند و بیش از ۴۰۰ هزار میلیارد تومان به این طرح اختصاص یافته است.

فعال‌سازی گوشی‌های جامانده در طرح رجیستری

مهر| محمد رضوانی‌فر، معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی، از آغاز دستورالعمل جدید طرح جاماندگان رجیستری تلفن همراه خبر داد و گفت: براساس مجوزی که از ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز گرفته شده است، این امکان از دیروز فراهم شد که جاماندگان و کسانی که نتوانسته‌اند فرایند ثبت تلفن همراهشان را در روش واردات مسافری نهایی کنند، این فرایند را براساس دستورالعمل ابلاغ‌شده نهایی کنند.

شرایط فروش اینترنتی خودرو

تسنیم| علیرضا شاه‌میرزایی، معاون تجارت و خدمات وزارت صمت، با بیان اینکه خودروساز در فروش اینترنتی باید قبل از دریافت وجه، قرارداد را به مشتری ارائه کند و مشتری به‌طور کامل در جریان قرارداد قرار گیرد و اگر قبل از ارائه قرارداد وجه دریافت کند، تخلف است، بیان کرد: در صورت تکرار این تخلفات شرکت‌های متخلف به نهادهای نظارتی معرفی می‌شوند. باید قرارداد فروش خودرو به‌صورت شفاف در اختیار خریدار قرار گیرد. همچنین براساس دستور وزیر صمت، نظارت‌ها بر نحوه رعایت ضوابط فنی فروش افزایش می‌یابد.

تورق اقتصادی

بازآفرینی بازار (تاریخ طبیعی بازارها)

«بازار خوب» تنها راه رسیدن به ثروت است و «بازار بد» راه فقر و نگون‌بختی است. باید به بحث بر سر خوب یا بدبودن اقتصاد بازار پایان داد و آن را به اصلاح بازارها معطوف کرد. مسئله خوب یا بدبودن اقتصاد بازار نیست؛ اقتصاد بازار می‌تواند خیر یا شر باشد. مسئله اصلی تبدیل اقتصاد بازار بد به اقتصاد بازار خوب است. مک میلان، نویسنده کتاب، آنجاکه به توصیف بازار خوب می‌پردازد، بازارگرایی دوآتشه است و آنجاکه پیامدهای فاجعه‌بار بازار بد را نشان می‌دهد، از دشمنان اقتصاد بازار سبقت می‌گیرد. نکته بدیع کتاب پیش‌رو مدح یا ذم بازار نیست، بلکه شواهد متعددی است که به کمک آن‌ها چگونگی گذر از بازار بد به بازار خوب را ترسیم می‌کند.

برای جامعه سیاست‌گذار و دانشگاهی ایران این کتاب خواندنی است، زیرا ذهن را از جزمیت بازارگرایی یا بازارستیزی آزاد می‌کند و مسئله‌ای بسیار بزرگ، یعنی بازآفرینی بازار را در ذهن خواننده شکل می‌دهد. پس از مطالعه این کتاب، مناقشه بر سر اقتصاد بازار یا اقتصاد دولتی پایان می‌یابد و جایش را به این مسئله می‌دهد که چگونه بازارهای بی‌شماری را که رفاه مردم به آن بستگی دارد، اصلاح کنیم.

بورس

چرا محدودیت دامنه نوسان برداشته نمی‌شود؟

پس از شهادت رئیس جمهور و هیئت همراهش در روز یکشنبه ۳۰ اردیبهشت، با تصمیم هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار دامنه نوسان سهام معاملات بورس به ۲ درصد کاهش پیدا کرد و حالا در بازار سرمایه برای چهارمین هفته پیاپی این محدودیت در این هفته نیز ادامه دارد. درحالی محدودیت دامنه نوسان برای چهارمین هفته پی‌درپی تداوم یافته است که هیچ‌گونه ریسک داخلی و خارجی در وضعیت کنونی برای بازار سرمایه وجود ندارد.

با تداوم کاهش دامنه نوسانات بازار، اهالی بازار سهام با هیجانات بیشتری دست به فروش سهام خود می‌زنند. با تداوم این تصمیم، دست بازارگردانان هم برای کنترل بازار سرمایه و تلاش برای بهبود نقدشوندگی بسته شده و از سوی دیگر، صندوق‌های سهامی هم با وجود آنکه نقدشوندگی زیاد مزیتشان است، با صف‌های فروش مواجه شده‌اند. ضمن اینکه کارشناسان معتقدند تداوم محدودیت دامنه نوسان، انگیزه سرمایه‌گذاری را از بازار سرمایه حذف خواهد کرد و سهام‌داران بسیاری تمایل به سرمایه‌گذاری دارند، اما به‌دلیل وجود دامنه نوسان مثبت و منفی ۲ درصدی حاضر به سرمایه‌گذاری نیستند و به این طریق، تقاضا کم خواهد شد. همچنین دیگر نکته‌ای که باید به آن اشاره شود، این است که تداوم محدودیت دامنه نوسان مصداق مداخله‌گری در بازار است و ازاین‌رو می‌تواند وضعیت بازار سرمایه را آشفته‌تر کند، زیرا شاخص کل با وجود این محدودیت طبیعتا عددی غیرواقعی را نشان می‌دهد.

به‌باور کارشناسان، تداوم محدودیت دامنه نوسان قیمت همه نمادهای سهام و حق تقدم سهام در همه بازارهای بورس و فرابورس دردی از مشکلات بازار سرمایه دوا نمی‌کند و فقط با هدف کنترل شاخص انجام می‌شود.